

Příloha č. 1 – Odůvodnění zacílení výzvy

Přes pokračující pozitivní tendence na trhu práce vyvolané hospodářským oživením a růstem ekonomiky jsou v některých regionech po roce 2015 předpokládány negativní dopady související s restrukturalizací hospodářství. Převážně se jedná o vliv útlumu hornických činností, zejména v důsledku respektování principů trvale udržitelného rozvoje a přijetí aktualizované státní energetické koncepce. Nemalou roli sehrávají i ekonomické faktory, kdy těžba některých energetických surovin s ohledem na měnící se globální palivoenergetický mix přestává být ekonomicky rentabilní. Těmito změnami budou zasaženy zejména odvětví těžby uhlí a to jak hnědého tak i černého, a těžba uranové rudy. Z těchto důvodů jsou jako cílové regiony voleny Ústecký kraj, kraj Vysočina a Moravskoslezský kraj. Zároveň se jedná o regiony, které jsou již v současné době strukturálně postiženy. Ústecký a Moravskoslezský kraj vykazují vysoký podíl nezaměstnaných osob (ULK 8,9 %, MSK 8,3), kraj Vysočina pak leží ve vnitřní periférii s nedostatečnými rozvojovými možnostmi, kdy zánik stovky pracovních míst může přinést výrazný nárůst obtížně řešitelné nezaměstnanosti.

1) Ústecký kraj

Dne 19. října 2015 přijala vláda usnesení č. 827 k řešení dalšího postupu územně ekologických limitů těžby hnědého uhlí v severních Čechách. Vzhledem ke skutečnosti, že důsledkem tohoto usnesení bude útlum těžby hnědého uhlí na lomu ČSA je očekáván negativní dopad na trh práce v Ústeckém kraji v důsledku postupné ztráty pracovních míst. Z tohoto důvodu uložila v uvedeném usnesení vláda České republiky ministryni práce a sociálních věcí, ve spolupráci s dalšími členy vlády, do 30. června 2016 program kompenzující ztrátu pracovních míst. V rámci tohoto programu bude s ohledem na strukturální postižení regionu Ústeckého kraje nezbytné mimo jiné podpořit outplacementové aktivity pro propuštěné horníky. Ze strany MPSV je očekávána ztráta cca 1 100 pracovních míst a to v regionu, který se nejenom dlouhodobě potýká s nejvyšší mírou nezaměstnanosti v ČR, ale rovněž v regionu vykazujícím další sociálně negativní jevy (např. výrazná koncentrace sociálně vyloučených lokalit, nízká geneze tvorby nových pracovních příležitostí atd.). S ohledem na předpokládanou strukturu propuštěných zaměstnanců s vysokým podílem osob s nízkým vzděláním a starších osob, bude nutné v regionu ke zmírnění dopadů útlumu těžby uhlí, včetně oborů návazných, nutné realizovat komplexní programy. Jejich cílem bude v maximální možné míře zvýšit šance propuštěných zaměstnanců, zejména horníků, v dalším uplatnění na trhu práce. Z těchto důvodů navrhuje MPSV alokovat pro tento region 60 % finančních prostředků alokovaných na předmětnou výzvu, tj. 150 mil Kč.

2) Kraj Vysočina

Od roku 2008 byla v souladu s bodem IV/3 svého usnesení č. 565/2007 vláda každoročně informována o stavu ekonomické výhodnosti těžby uranu na ložisku Rožná v lokalitě Dolní Rožínka. V průběhu let jednotlivé „Zprávy“ potvrzovaly efektivitu těžby a zpracování tohoto kovu na uvedené lokalitě, které zabezpečuje odštěpný závod GEAM Dolní Rožínka (dále jen o. z. GEAM) státního podniku DIAMO. Tato situace se výrazně změnila po roce 2012. S ohledem na postupné vyčerpání těžitelných zásob uranu, výrazné snížení světových cen uranu, důsledek havárie jaderné elektrárny Fukušima v roce 2011, který měl za následek odklon světově významných ekonomik od jaderné energetiky a rostoucí převis nabídky uranu nad poptávkou, vláda na svém zasedání 22. prosince 2014 svým usnesením č. 1086 sice schválila pokračování těžby a úpravy uranu na ložisku Rožná bez nároku na finanční zdroje státu, ale pouze do roku 2017. Vzhledem k ukončení těžby uranu do konce roku 2016 uložil předseda vlády ministrům průmyslu a obchodu a práce a sociálních věcí úkol zpracovat „Restrukturalizační plán pro území Dolní Rožínky a ukončení těžby uranu v roce 2017“.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

V této souvislosti byl ze strany Ministerstva průmyslu a obchodu za spolupráce Ministerstva práce a sociálních věcí a dalších relevantních subjektů, včetně zástupců místních samospráv, kraje Vysočina a Úřadu práce ČR vypracován materiál „Návrh řešení sociálních důsledků uzavírky uranového dolu Rožná v Dolní Rožínce“, který byl pod č. j. 1617/15 zařazen k projednání vládou České republiky, přičemž příslušné usnesení vztahující se k tomuto materiálu jasně ukládá MPSV: „Připravit v rámci Operačního programu zaměstnanost (dále jen OPZ) výzvu v Investiční prioritě 1.3, která by umožnila realizaci regionálního individuálního projektu (RIP) zaměřeného na podporu outplacementových aktivit (podporu zaměstnanců ohrožených propuštěním).“ Uvedený materiál byl schválen usnesením vlády č. 50 ze dne 25. 1. 2016.

V roce 2015 zaměstnával o.z. GEAM (DIAMO s.p.) celkem 900 zaměstnanců v souvislosti s těžbou a úpravou uranové rudy v lokalitě. V případě, že nebude realizován žádný proaktivní přístup, dojde ke konci roku 2017 ke ztrátě 521 pracovních míst přímo se podílejících na těžbě a úpravě uranové rudy. Převážnou většinu budou tvořit těžební pracovníci, pro něž nalezení dalšího pracovního uplatnění, s ohledem na jejich kvalifikaci, bude v regionu velice obtížné. Pro upřesnění uvádíme, že v kraji Vysočina bylo ve 3. čtvrtletí roku 2015 dle dat ČSÚ v oblasti těžby a dobývání (sekce B CZ-NACE) zaměstnáno 1 100 osob.

Zánik dalších pracovních míst je očekáván v důsledku multiplikačního efektu v souvislosti se snížením koupěschopnosti propuštěných zaměstnanců. S ohledem na výši mezd komparovanou s potenciálním sociálním příjmem pro propuštěné zaměstnance, průměrnou dobou nezaměstnanosti a mzdy v regionu je předpokládána ztráta dalších 176 pracovních míst. V případě, že tedy nebude provedeno žádné opatření, dojde v důsledku ukončení těžby uranu v okrese Žďár nad Sázavou k zániku 697 pracovních míst.

K 31. 12. 2015 evidoval Úřad práce České republiky v okrese Žďár nad Sázavou celkem 4 977 uchazečů o zaměstnání při 698 hlášených volných pracovních místech. Na jedno volné pracovní místo tak připadalo 7,13 uchazeče při podílu nezaměstnaných osob 6,3 %. Pro srovnání: v ČR na 1 volné pracovní místo ke stejnému datu připadalo 4,4 uchazeče o zaměstnání a podíl nezaměstnanosti činil 6,2. Přestože tedy okres Žďár nad Sázavou nevykazuje vyšší podíl nezaměstnaných osob, potýká se s problémem nízké tvorby nových pracovních příležitostí.

Zánik 697 pracovních míst by znamenal nárůst počtu uchazečů o zaměstnání o 14 % a podíl nezaměstnaných osob by tak mohl narůst na 7,2 %.

Přestože agenturou CzechInvest byla v regionu identifikována potřeba kvalifikované pracovní síly, zejména v technických oborech, která by mohla být saturována předpokládaným uvolňováním zaměstnanců uranových dolů, pracovní zkušenosti a zařazení v profesích užívaných v důlní činnosti však bohužel ne zcela odpovídá požadavkům potenciálních investorů. Z tohoto důvodu je nutné přijmout konkrétní opatření, která by realizovala takové rekvalifikace, které budou odpovídat požadavkům potenciálních investorů.

Rozvojový potenciál, jakož i další pracovní uplatnění propuštěných zaměstnanců, je v regionu, zejména mikroregionu Bystřicko, snižován situací v dopravní obslužnosti. Jedná se zejména o nedostatečné propojení periferního regionu kraje Vysočina na integrovanou dopravu Jihomoravského a Pardubického kraje.

Návrh řešení sociální situace předkládaný vládě Ministerstvem průmyslu a obchodu sice uvádí výčet dalších možností využití lokality (podzemní výzkumné pracoviště, zásobník plynu, podzemní energetický zásobník) vytvářející nové pracovní příležitosti, nicméně i v takovémto případě bude s ohledem na kvalifikační strukturu nutná intervence v podobě zabezpečení rekvalifikací a jiných opatření politiky zaměstnanosti.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

S ohledem na výše uvedené skutečnosti navrhuje MPSV alokovat pro tento kraj 20 % finančních prostředků výzvy, tj. 50 mil Kč.

3) Moravskoslezský kraj

Vzhledem ke skutečnosti, že tržní cena černého uhlí konstantně klesá, pozbyla platnosti dohoda uzavřená mezi Českou republikou – Ministerstvem průmyslu a obchodu a společností NWR o zachování těžby na Dole Paskov. V současné době obě smluvní strany hledají optimální řešení jak zabezpečit další činnost dolu v nevýhodných ekonomických podmínkách a zamezit negativním dopadům na zaměstnanost v Moravskoslezském kraji (MSK), který se rovněž potýká dlouhodobě s vysokou nezaměstnaností – zejména některé okresy (Karviná). Budoucí scénář řešení této nepříznivé situace však doposud není znám a je předmětem zmiňovaných jednání. Rovněž je nutné přihlídnout ke skutečnosti, že regionu Moravskoslezského kraje je dlouhodobě věnována zvýšená pozornost a jsou pro potřeby řešení situace na trhu práce v tomto regionu vynakládány nemalé finanční prostředky, včetně finančních prostředků určených na aktivní politiku zaměstnanosti. Z těchto důvodů navrhuje MPSV alokovat pro region MSK 20 % finančních prostředků výzvy, tj. 50 mil. Kč. V případě, že bude nalezena shoda mezi ČR a NWR, lze očekávat mírný zánik pracovních míst spíše v důsledku postupného útlumu těžby, případně u subdodavatelů v důsledku optimalizace výrobních postupů ze strany OKD.